

Beata Szluz

Konsultant naukowy

Superwizja pracy socjalnej

M. Sosnowski podkreślił, że: "superwizja pracy socjalnej jest to szczególny, wieloaspektowy ogląd pracy służący rozwiązaniu trudności merytorycznych i emocjonalnych związanych z wykonywaniem pracy. To dwustronny proces pomagający poszerzać świadomość, rozwijać umiejętności, osiągać lepsze wyniki, działać poprzez rzetelną ocenę, omówienie problemów, ukierunkowaną praktykę i sprzężenie zwrotne (*feedback*). Warunkiem powodzenia tak zaplanowanego przedsięwzięcia jest zgoda uczestników superwizji na ujawnienie swoich doświadczeń w pracy z ludźmi i na ich analizę" (Sosnowski).

Celem superwizji pracy socjalnej jest:

- poprawa jakości pracy pracowników merytorycznych,
- zwiększenie skuteczności pracy z rodziną,
- polepszenie dobrostanu klientów,
- zwiększenie zadowolenia z wykonywanej pracy (Sosnowski).

Efekty superwizji dla pracowników socjalnych:

- analizują własną pracę z klientem w gronie innych specjalistów,
- mogą opracować dobry, uporządkowany plan pracy z rodziną korzystając z doświadczeń uczestników sesji,
- mają szerszy wgląd we własne emocje związane z pracą i potrafią je konstruktywnie wykorzystać w dalszej pracy,
- doświadczają wsparcia grupy osób podobnie zainteresowanych rozwojem własnym,

LIDER PROJEKTU

Województwo Podkarpackie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie
ul. Hetmańska 9, 35-045 Rzeszów tel. 17 747 06 00 fax. 17 747 06 01 e-mail: sekretariat@rops.rzeszow.pl www.rops.rzeszow.pl

PARTNERZY PROJEKTU

Województwo
Podkarpackie

Województwo
Lubelskie

Województwo
Podlaskie

Województwo
Świętokrzyskie

Województwo
Mazowieckie

- uczą się nowych rozwiązań, metod, pozytywnych wzorców pracy z klientem,
- mogą wyjaśnić własne dylematy etyczne pojawiające się w pracy z rodziną,
- koncentrują się na kliencie, jego rodzinie i rozwiązaniach (Sosnowski).

Zdaniem asystentów rodzin superwizja przynosi następujące korzyści:

1. "Dzięki superwizji mniej przejmuję się moją pracą, nie biorę na siebie odpowiedzialności za błędy klientów. Czas poza pracą poświęcałam nadal klientom i rozwojowi zawodowemu, po superwizji przeznaczam go dla siebie i własnych przyjemności.
2. Oczyszczenie. Rozważanie innych metod działania. Nerozmawianie o problemach klientów z domownikami. Inne spojrzenie na siebie i klientów. Poczucie bezpieczeństwa. Otrzymanie wsparcia. Dowartościowanie.
3. Wsparcie i pomoc w rozwiązaniu trudności (nowe pomysły i spojrzenie na problem). Rozładowanie emocji.
4. Dowartościowanie, odbarczenie, bezpieczeństwo.
5. Podniesienie własnej wartości poprzez informacje zwrotne od grupy, zyskanie innego spojrzenia na pracę i własne możliwości.
6. Odciążenie z problemu. Potwierdzenie prawidłowo obranej drogi lub zaprzeczenie. Otrzymanie rady w pracy z klientem, w kontaktach z przełożonym i współpracownikami. Pomoc w nabraniu dystansu do spraw zawodowych.
7. Wzrost poczucia własnej wartości i sprawczości, wzrost empatii. Poznanie nowych metod, technik radzenia sobie z trudnymi sytuacjami. Wsparcie psychologiczne w kryzysach osobistych i zawodowych. Otrzymanie przyzwolenia i pozwolenie sobie na to, by nie stać się bezbłędną, perfekcyjną. Lepsze, głębsze poznanie siebie i swoich ograniczeń" (Jaworska-Matys, 2014, s. 240-241).

Asystenci rodziny zwrócili uwagę na korzyści beneficjentów superwizji:

1. "Omawianie trudnych przypadków pomaga znaleźć więcej możliwości rozwiązań trudnych sytuacji rodzinnych.

LIDER PROJEKTU

Województwo Podkarpackie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie
ul. Hetmańska 9, 35-045 Rzeszów tel. 17 747 06 00 fax. 17 747 06 01 e-mail: sekretariat@rops.rzeszow.pl www.rops.rzeszow.pl

PARTNERZY PROJEKTU

Województwo
Podkarpackie

Województwo
Lubelskie

Województwo
Podlaskie

Województwo
Świętokrzyskie

Województwo
Mazowieckie

Projekt „Liderzy kooperacji”
realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020

2. Oczyszczenie, którego doświadcza pracownik sprawia, że łatwiej przyjmuje on problemy klientów.
3. Odreagowanie uczuć pozwala na zmianę perspektywy patrzenia oraz zmianę postaw w kierunku pogłębionego, empatycznego zrozumienia klienta.
4. Zmiana postawy zwiększa elastyczność wobec problemów i osoby klienta.
5. Omówienie spraw w szerszym gronie daje możliwość stworzenia lepszego planu działania, bardziej dostosowanego do potrzeb.
6. Zmiana nastawienia pracownika w relacji z rodziną powoduje podniesienie efektywności pracy z rodziną.
7. Praca nad sobą pracownika pomaga motywować klienta do własnej aktywności życiowej" (Jaworska-Matys, 2014, s. 240-241).

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2018.0.1508, art. 121a):

1. Superwizja pracy socjalnej polega na ustawicznym rozwoju zawodowym pracowników socjalnych, służącym utrzymaniu wysokiego poziomu świadczonych usług, zachowaniu i wzmacnianiu kompetencji zawodowych, udzielaniu wsparcia, poszukiwaniu źródeł trudności w pracy i możliwości ich pokonywania.
2. Prawo do korzystania z superwizji pracy socjalnej prowadzonej przez superwizorów pracy socjalnej ma każdy pracownik socjalny.
3. Superwizorem pracy socjalnej może być osoba, która ukończyła szkolenie dla superwizorów pracy socjalnej, przystąpiła do egzaminu, zdała egzamin i uzyskała certyfikat superwizora pracy socjalnej.
4. Szkolenie, o którym mowa w ust. 3, mogą realizować jednostki prowadzące kształcenie pracowników socjalnych lub szkolenia z zakresu I lub II stopnia specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny i wykazujące się co najmniej 3-letnim doświadczeniem w tym zakresie po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego na prowadzenie szkoleń dla superwizorów pracy socjalnej.
5. Warunkiem przystąpienia do szkolenia dla superwizorów pracy socjalnej jest złożenie wniosku o dopuszczenie do szkolenia dla superwizorów pracy socjalnej, a także

LIDER PROJEKTU

Województwo Podkarpackie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie

ul. Hetmańska 9, 35-045 Rzeszów tel. 17 747 06 00 fax. 17 747 06 01 e-mail: sekretariat@rops.rzeszow.pl www.rops.rzeszow.pl

PARTNERZY PROJEKTU

Województwo
Podkarpackie

Województwo
Lubelskie

Województwo
Podlaskie

Województwo
Świętokrzyskie

Województwo
Mazowieckie

wykazanie się posiadaniem wykształcenia wyższego magisterskiego uprawniającego do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, lub posiadaniem decyzji o uznaniu kwalifikacji w zawodzie regulowanym pracownika socjalnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 394, z 2013 r. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 1004) oraz co najmniej 5-letnim stażem w zawodzie pracownika socjalnego lub wykazanie się udokumentowanym doświadczeniem w przeprowadzeniu co najmniej 500 godzin szkoleń dla pracowników socjalnych z zakresu umiejętności interpersonalnych i społecznych, metodyki pracy socjalnej, diagnozy socjalnej, warsztatu pracy pracownika socjalnego lub aksjologii pracy socjalnej w okresie ostatnich 5 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczeniu do szkolenia dla supervisorów pracy socjalnej.

6. Za egzamin, o którym mowa w ust. 3, w tym za egzamin poprawkowy, osoby przystępujące wnoszą opłatę w wysokości 20% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym.
7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) cele, wytyczne i standard dla superwizji pracy socjalnej,
 - 2) minimum programowe dla szkolenia supervisorów pracy socjalnej, o którym mowa w ust. 3,
 - 3) sposób szkolenia dla supervisorów pracy socjalnej,
 - 4) sposób wnoszenia odpłatności za postępowanie związane z uzyskaniem certyfikatu, w tym za egzamin i egzamin poprawkowy,
 - 5) organizację i sposób przeprowadzania egzaminu,
 - 6) wzór certyfikatu supervisorów pracy socjalnej,
 - 7) warunki, jakie powinny spełniać podmioty ubiegające się o uzyskanie zgody na prowadzenie szkolenia dla supervisorów pracy socjalnej,
 - 8) sposób i warunki nadawania podmiotom ubiegającym się o uzyskanie zgody na prowadzenie szkolenia dla supervisorów pracy socjalnej uprawnień do prowadzenia szkoleń dla supervisorów pracy socjalnej,

LIDER PROJEKTU

Województwo Podkarpackie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie

ul. Hetmańska 9, 35-045 Rzeszów tel. 17 747 06 00 fax. 17 747 06 01 e-mail: sekretariat@rops.rzeszow.pl www.rops.rzeszow.pl

PARTNERZY PROJEKTU

Województwo
Podkarpackie

Województwo
Lubelskie

Województwo
Podlaskie

Województwo
Świętokrzyskie

Województwo
Mazowieckie

- 9) wymagania dotyczące kadry dydaktycznej szkolenia dla superwizorów pracy socjalnej,
- 10) sposób prowadzenia nadzoru merytorycznego nad szkoleniami dla superwizorów pracy socjalnej,
- 11) zasady wyboru jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 117 *Centralna Komisja Egzaminacyjna do spraw stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych* ust. 6, i warunki jej współpracy z Komisją w zakresie organizacji egzaminów na superwizora pracy socjalnej – uwzględniając potrzebę zapewnienia odpowiedniego poziomu szkolenia i przygotowania superwizorów pracy socjalnej, odpowiedniego poziomu świadczonych usług przez pracowników socjalnych, ujednoczenia wymogów dotyczących uzyskania certyfikatu superwizora, ujednoczenia wzoru certyfikatu oraz ujednoczenia wymogów prowadzenia szkoleń dla superwizorów pracy socjalnej i sposobu prowadzenia nadzoru merytorycznego nad szkoleniami dla superwizorów pracy socjalnej.

Informacje szczegółowe dotyczące proponowanych superwizji pracy socjalnej:

1. Częstotliwość spotkań superwizyjnych: co najmniej 1 raz w miesiącu;
2. Czas trwania sesji superwizyjnej: około 4–5 godzin (w tym dwie sesje superwizyjne z przerwą lub jedna sesja superwizyjna i ewaluacja poprzedniej sesji superwizyjnej);
3. Miejsce spotkań pracowników: sala wskazana przez jednostkę organizacyjną;
4. Sesje superwizje dokumentowane będą w następujący sposób:
 - lista obecności uczestników (do dokumentacji superwizora);
 - kontrakt superwizyjny – negocjowany na początku pierwszej sesji (oryginał dla pracownika socjalnego. Kopa kontraktu w dokumentacji superwizora);
 - arkusz superwizyjny (notatki z superwizji) – do dyspozycji pracownika socjalnego superwizowanego i superwizora;
 - ankiety ewaluacyjne z sesji superwizyjnych (wypełniane po 6 spotkaniach superwizyjnych, do dokumentacji superwizora);

LIDER PROJEKTU

Województwo Podkarpackie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie
ul. Hetmańska 9, 35-045 Rzeszów tel. 17 747 06 00 fax. 17 747 06 01 e-mail: sekretariat@rops.rzeszow.pl www.rops.rzeszow.pl

PARTNERZY PROJEKTU

Województwo
Podkarpackie

Województwo
Lubelskie

Województwo
Podlaskie

Województwo
Świętokrzyskie

Województwo
Mazowieckie

Projekt „Liderzy kooperacji”
realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020

- po 6 sesjach superwizyjnych – sprawozdanie zawierające poewaluacyjną ocenę superwizji, informację o ilości osób uczestniczących w superwizjach oraz wnioski i rekomendacje.
- 5. Maksymalna liczba osób w grupie – 12. Każdorazowe dołączenie do grupy superwizyjnej nowej osoby nastąpi po ustaleniu terminu rozpoczęcia z prowadzącym (Sosnowski).

Bibliografia:

1. **Jaworska-Matys M.** (2014), *Dobre praktyki superwizyjne stosowane w Polsce* [w:] *Superwizja pracy socjalnej*, red. M. Grewiński, B. Skrzypczak, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Janusza Korczaka w Warszawie, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa.
2. **Sosnowski M.**, *Superwizja pracy socjalnej*,
<http://www.poradnictwo.org.pl/superwizja-pracy-socjalnej/>, dostęp dnia 25.03.2019.
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz. U. 2018.0.1508.

LIDER PROJEKTU

Województwo Podkarpackie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie
ul. Hetmańska 9, 35-045 Rzeszów tel. 17 747 06 00 fax. 17 747 06 01 e-mail: sekretariat@rops.rzeszow.pl www.rops.rzeszow.pl

PARTNERZY PROJEKTU

Województwo
Podkarpackie

Województwo
Lubelskie

Województwo
Podlaskie

Województwo
Świętokrzyskie

Województwo
Mazowieckie